

Septimum Preceptum

de rapina holocaustū offert q̄
vel aboz nimia egestate. vel
māducādi vel somni penuria i
moderate corp⁹ affligit. Ter
cio si sit t̄nta abstīnētia q̄ hō
ab opibus vtiliorib⁹ impedia
tur q̄uis ad ea ex necessitate
non teneatur: indiscretū est ie
iumiū a si nō sit illicitū. Vnde
Iero. dic. Rōnabilis homo dig
nitatem amittit qui ieiunium
caritati. vel vigiliis sensus ite
gritati prefert. Queritur. iij.
an ieiunia possint redimi p̄ pe
cunia. vel alio mō. R. fm Inno
c. q̄ triplex est Ieiunium. vnum
ab ecclia mādatū. de quo sup̄ a
hoc non pōt redimi. nisi eā vel
necessitas in ieiunante sub sit
Alia ieiunia sūt volūtaria idest
vōtia. et talia sine causa que in
ieiunāte sub sit dūmō alias sit
vtilē redimi p̄nt. auctoritate
sup̄ioris. Tercō sūt ieiunia i pe
nitētiā iniūcta. et de istis idem
est sicut de voluntarijs.

Preceptū. vij. Capi. Primū

Modo vidēdū ē de se
ptio p̄cepto. non
faties furtū. Vbi
nō solū de q̄ phibz
furtū: s̄ rapinā. oēs ifidelē emp
cōez venditionez. labozē. et oēs
modos quibz hō voluntarie in
fert alteri damnū in rebus suis

Capitulum Primum

tpalibus. Qd nōiūt Aug⁹. cū
i q̄stioibus. Exo. dixit furti no
mine itelligitur ois vsurpaco
rei aliene. nō ei rapia; pmisit.
q̄ furtū phibuit. sed apte totū
phibere voluit. Vñ cōn aua
riciā hoc mādatū traditur de
q̄ vidēda sūt tria. Primo qd
fit auaitia. et quale pccm. Se
cūdo q̄ detestabil' sit. Tercio
cur diuitie q̄ sunt infima bō tā
tū diligūtur ab hoie. Q̄ntū a
ad p̄mū sciēdum q̄ auaitia ca
pitur fm tho. 2. 2. q. cxviij. Du
pliciter. Vno mō est inordina
tus appetitus seu amor hōndi et
possidēdi aliena. Ex q̄ amore
mouet hō ad volēdū seu pos
sidēdū aliena i debite. vic; sur
ripiedō ea aut retinēdo Et sic
auaitia oppōitur iustitie Et sic
accipitur Ezech. xxiij. p̄ncipes
ei⁹ i medio ei⁹ q̄si lupi rapiētes
p̄dā Alio modo accipitur aua
ritia put ē iordinatus amor et
appetitus ad diuitias pprias
ut cū q̄s nimis amat res vtilē
exteriōres. et p̄t hoc nimis desi
deat eas acq̄rere. Aut nimis cō
plac; i nā possessis. et idō nimis
retin; eas. q̄uis nō vult rape
ā retinē aliena Et sic oppōitur
liberalitati. que modeatur hu
iūsmōi affectioēs circa pprias
diuitias. hoc auaritia semp est
pccm. Vñ lxxv. vlti. 82. Vñ
mores idest vita sine auaitia

cōtenti pñtib⁹. id est nō sint
 cupid. nō habitoz. vbi glō.
 Auar⁹ ē. qui tenax ē in largiē
 b do. cupid⁹ i accipiēdo. **Ex** q̄
 p; q̄ auaricia nō solū est in di
 uitib⁹ q̄ plus debito acquirūt
 diuitias aut retinēt: s; etiā est
 in paupibus q̄ lic; nō habēt
 supflua: tñ sic i ordmate amāt
 diuitias. q̄ ex hoc mouētur ad
 deliderandum eas supflue. Aut
 supra debitū modum. Aut in
 puis diuitijs sic amore luxent
 ut indebite in eis delectentur. a
 eas indebite retineāt. **Vñ** sup
 illud ps. quingagesimo pmo.
 Videbūt iusti ⁊ timebūt ⁊ sup
 ipm ridebūt. ⁊ dicēt. **Ecce** hō q̄
 non posuit dñm adiutorē suum
 s; spauit i multitudine diuitia
 rum suarū dic. **Aug⁹.** Audiuit
 aliquis paup̄ ppham dicētem
 sperauit in multitudine diuitia
 rum suarum. ⁊ otinue attēdit
 pānos suos respexit forte iux
 se diuitem ornacius indutū. ⁊
 ait in corde suo. de illo dicit. nū
 qd de me. **Conti** qd subdit **Aug⁹.**
 noli te ide excipe. noli te ide
 separare nisi videris ⁊ tim ueis
 ⁊ peccata rideas. **Rā** quid tibi
 pdest si egeas facultate ⁊ arde
 as cupiditate. hoc ergo attēdi
 te ne passim diuites replēnda
 tis. ⁊ rurſū de paup̄tate ⁊ ege
 state psumatis. **Et** quāuis ita
 fit de paupibus ut dictum est

tñ auricie supflu⁹ amor frequē
 ti⁹ ⁊ magis habūdat in diuiti
 bus. Quia ex hoc q̄ aliquis di
 uitias possidet. allicitur animus
 eius ad eaz amorem. **Sic** ec.
 ex cōtinua cohabitacōe mulie
 rī efficitur quis incōtinēs. eo
 q̄ v̄c; materia; sui criminis h; p
 sentem. **Vñ** i ep̄la ad paulinū
 ⁊ threasiā. dicit **Aug⁹.** q̄ ter
 rena arti⁹ diligūtur adēpta q̄
 cōcupita. **Ram** vbi ille iuuenis
 discessit nisi quia magnas ha
 bebat diuitias. **Aliud** est enim
 nolle incorpare q̄ defūt. **Aliud**
 iam incorpata diuelle. **Ma** ei
 velut extīnea repudiātur. **Ista**
 v̄ro velut mēbra p̄scindūtur.
Et cri⁹. sup math. **Appoicō** di
 uiciarū maiorē accēdit flām a
 ⁊ v̄hemēter fit cupid⁹. **Quā** e
 do autem ille due auaricie sint
 peccata mōr̄lia vel non: **Rōn**
 dum fm thō. q̄ auaricia. p̄rio
 mō vic; put opponitur iusti
 cie quo ad actus suos est de ge
 nere suo peccatum mortale. q̄
 actus ei⁹ sunt iniusta accepō
 et retēcio alieni. et sic per tinēt
 ad rapinam et furtum que sūt
 mortalia ut patebit in sequen
 tibus. **Sed** secūdo modo aua
 ritia: capiēdo eam prout oppo
 nitur liberalitati pro amore in
 ordinato diuiciarum propria
 rum. sic est aliquādo peccatum
 mōr̄le. aliqñ. v̄iale. q̄a ut dic.

Septimum Preceptum

sanctus **tho. 2. 2. q. Cxviii.** Si homo diligit diuitias superflue et plus debito. non tñ plus q̄ deū s̄ c̄tra deū. nec vllz p̄pter diuitias aliqd̄ facere qd̄ esset contrariū amori dei aut proximi. **Tūc talis auaritia est peccatū** q̄ immoderat⁹ amor a cōn re c̄tā racōez. s̄ est vialē. eo q̄ nō est cōtrariū caritati dei aut proximi. **Si autē amor exteriorz rerz sit tā immoderatus a magn⁹ q̄ homo pl⁹ diligat diuitias vlt̄ rē aliquā vtilē q̄ deū. ut qz pl⁹ vlt̄ carere dō q̄ talire. vlt̄ qñ p̄pter amorē diuitiaz non veltur facere cōn amorē dei aut proximi. tūc talis auaritia ē peccatū mōrle.** **Sicut cū amore nō necessarij lucra sine causa racōnabili violari; diē dñicū aut multum solemne diē. Aut p̄iurat a dānnificat proximum a sic de alijs auaricie filiabus** **Et hoc vult ap̄ls Ro. v.** **Ubi cū p̄missi repletos oī iniquitate. fornicacōne. auaritia a similib⁹. s̄ dicit qui talia agunt d̄ digni sunt morte.** **Quo ad .ij. p̄ncipale nōndum q̄ auaricia est valde detestabile vitium. p̄pter quōqz. p̄mo qz est capitale vitium. ex qua filie valde notue oriuntur s̄m gre. xxxi. moā.** **Differunt autē mōrle vitium. et capitale. Quia mōrle est qd̄libz priuans hōiem vita aie. qd̄**

Capitulum Primum

ē grā. a vita eterna. **Cui peccō debetur pro pena mors et na et talia mōrta sūt valde multa** **Sed capitale est ex quo multa alia peccā ut frequēter oriuntur. p̄ modū principij a cause efficiētis** **Vñ sicut caput ē p̄ncipale membrz a tanq̄ p̄ncipium a quo alia quodāmodo oriuntur et dirigūtur. Et sicut dux exercitus p̄pter p̄ncipalitātē alios regit. Sic ad similitudinē talium quedā sūt vitia q̄ propter p̄ncipalitātē et depēdēciā aliorz ab ip̄s dicūtur capitalia.** **Et sūt. vij. quoz vnū ē auaricia. de q̄ tho. 2. 2. q. Cxvii.** **declarādo filias auaricie quas vbi prius enumerat gre. dicit. qz auaricia est superfluus amor habēdi diuitias a i duobz hñ dat.** **Primo i retinēdo. et ex hac pte ex ea oritur ob duracō cōn misericordiā. qz scz cor nō emolitur mia ut diuitijs suis s̄bueniat miscis.** **Secdo auaritia hñ dat in accipiēdo. Et s̄m hoc auaritia p̄t considerari dupliciter** **Vno modo s̄m qz est in affectū a sic ex auaricia oritur inquietudo. in q̄tū ingerit hōi sollicitudines et curas superfluas. Alio modo p̄t considerari in effectu. et sic in acquirēdo aliena vitia aliquando vi. qd̄ p̄tin; ad violentiā. Quādo qz aut dolo. q̄ si fiet in vlt̄. est fallacia q̄ tū**

Septimum Preceptum

ad simplex v̄bū. p̄iurū aut. si addatur cōfirmacō iuramenti
Si autē dol? omittatur i ope: sic q̄ntum ad res est fraus. q̄ntū ad p̄sonas erit p̄dicō ut patet de iuda qui p̄didit x̄pm ex auaricia. **S**ecūdo facit ad de testacōne auaritie q̄ natura illud vitū dissuadē. q̄ terrā voluit esse infimā a oīm cōculcā pedib? Pecunia autē a oīa app̄ciabilia pecunia sunt terra rubi v̄l alba s̄m **Bern.** vel terrena. In cui? signū legitur **Actu. iiii.** q̄ p̄mitiui de ecclia p̄cia domorū vel agroz suoz ponebant an̄ pedes ap̄loz. q̄d et **Ioseph** ibidē fecit. **S**up quo glō dicit de cet calcādū eē aurū et subdi pedib? ap̄loz. **I**tem aīa s̄m naturā est s̄blimior et purior celo utpote dō similioz. **Vñ in li. de caus?** d̄z eē in oīz oīte et̄nitatis id ē mediā int̄ corpalia seu t̄palia et̄ eterna. que sūt āgeli et deus. **I**deīco debz esse exaltata a terrenis. **E**t si terrenis inl̄x̄z: tūc celū terrā tangit cōn naturā. **I**tem aīa s̄m **bern.** celū ē i q̄ d̄? habitat. terra v̄ro scabellū dei: s̄m illd̄ **pp̄he.** Celū mihi sedes est. terra autē scabellū pedū meoz. **psa. lxxvi.** Absurd̄ est celū. id ē aīam terrenis repleri.
Tercō facit ad de testacōem auaritie. v̄ multiplex p̄ scripturā cōminatū. **Vñ psa. v.** De q̄

Capitulum Primum

oūgātis domū ad domū et agrū agro copulatis vsq; ad t̄minū loci. nūq̄d hitatis soli vs i medio t̄re. **Abacuk. ij.** v̄ q̄ cōgregat auariciā malā domū sue **Amos. vi.** **V**e q̄ opulētī estis i sp̄o luc. vi. **V**e vob̄ diuitibz. q̄ hic habetis solacōe; v̄rāz. **Iac. v.** **A**gite nunc diuites. plorate vlulātes i miseris v̄ris q̄ adueient vob̄ **D**iuitie v̄re putrefacte sūt et v̄stīmēta v̄ra a tineis comesta sunt **A**rgentū v̄rū et aurū eruginabit. et erugo eoz i testimōiū vob̄ est et māduca bit carnes v̄ras sicut ignis. **I**n epistola **Iude. ij.** d̄z **D**e hīs q̄ i via ch̄a abierūt q̄ auaritiā secuti sūt et errore b̄laam merce de effusi sūt et cōndictōe thore pier̄t **Ap̄c. viii.** **V**e. **V**e. **V**e. habitātibz i terra. habitātes autē i terra ad modum talpaz sunt auari nec mirū cū ap̄stolus dicat **Eph̄. quinto.** **A**uaricia est ydolorum seruitus. **Q**uarto de testabilis est. **Q**uia gratia que debemus dāe deo. fide. sp̄em. et caritatem: dat diuitijs **F**idem dat. quia plus credit de diuitijs q̄ de deo. eo q̄ putat sibi diuitias debere procurare necessaria. quasi. deus curam non habeat de seruis suis. contra illud **Math. sexto.** **C**ōfide rate lilia agri. volucres celi staturā agri et similia. **S**p̄em dat

Septimum Preceptum

q̄ putat solacōes vras diuicias cōferre. ⁊ virtutum diuicias tristitias facere contra illud x̄pi **Joh. xvi.** In me pacem habetis in mundo p̄sura habebitis. **Et math. xix.** Omnis q̄ reliquit domū. ⁊ fratres. ⁊ sorores. aut patrē. aut matrē. ⁊ uxorem. aut filios. ⁊ agros. p̄pter nomē meū. cētuplum accipiet. ⁊ vitā eternam possidebit. Caritatem diuicijs tradit quia vbi est thesaurus tuus ibi est h̄ ⁊ cor tuū **Math. vi.** Quinto facit ad detestacōnem auaricie q̄ inter infirmitates sp̄uales ipsa vna ē de peioribz. **Vñ Eccl. v.** ē infirmitas pessimā quā vidi s̄b sole: diuitie cōbuatē i malū dñi sui. p̄t̄ eī afflictōe pessimā meito dicit pessimā q̄ infirmitas mala est debilitas corpis sed h̄c in bonū cedit aīe. Est infirmitas peior p̄cc̄m vīale ⁊ que dā mōtia. q̄ aīam vulnerat p̄pter que vulnera x̄pm medicum vīre oportuit. Sed auaritia est infirmitatū pessima q̄ ad plūā. sicut ⁊ infirmitas magna corporis. **Primo** q̄ diuturna. eo q̄ materia vix perfecte euacuatur ut p̄t̄ in diuite iuvene q̄ noluit relinq̄re omnia. **Secūdo** q̄ continua. **Eccl. iiii.** vñ? ē ⁊ secūd̄ non h̄z. non filiū nō frat̄rē. ⁊ tñ laborare nō cessat. **Tercō** q̄ acerbe affligit i

Capitulum Primum

retinendo grau? in acq̄rendo grauissime vero in amittēdo. **i. thi. vi.** Radix oīm maloz ē cupiditas. Et statim seq̄tur. quā quidā appetētes errauerūt a fide. ⁊ miserūt se multis doloribz. **Quarto** q̄ pestis est vniūsal̄ nam iuvenes ⁊ senes diuites ⁊ paupes infirmos ⁊ sanos stultos ⁊ sapiētes clericos inficit ⁊ seculares. non sic aut̄ est de luxuria. **Vñ Jere. vi.** A minore vsq̄ ad maiore omēs student auaricie. ⁊ a p̄pheta vsq̄ ad sacerdotem. cūcti faciūt dōlū. **Beneca.** Quid stulci? q̄ deficiente via viaticum augere. **Quinto** quia celestis medicus h̄c infirmitatē ad mortē quasi iudicauit. **Mathei. xix.** dicens Amen dico v̄b̄ q̄ diues difficile intrat in r̄gnū celoz. **Sexto** q̄ h̄c auaricia exp̄tissimo ⁊ potentissimo medico a cura abstulit vñ infirmū. iudā vīez. **Septimo** q̄ celestē medicum irrisit. ⁊ ad vltimū interfecit. **Vñde luc. xv.** Audiebāt verba h̄c pharisei qui auarierāt ⁊ iridebāt eū. **Octauo** q̄ h̄c infirmitas nimis varia est. ut pitulissimi aīaz medici vix eā agnoscant ut p̄t̄ in vsurarijs contra d̄tibz. symonijs. ⁊ mercacōibz. **Tot enim inuēcōes ⁊ modos inuenit hūana malicia in acq̄redo t̄palia r̄c.** **Vñde gene. xx.**

Septimum Preceptum

Abimelech dedit ierare tres ar-
 geteos in vlamē oculoꝝ. No-
 no. qz xps otra hāc infirmita-
 tem indixit qz null⁹ eis discipu-
 lus esse possit nisi renūtiēt omi-
 bus q̄ possidet. Luc. xiiii. **Q**uo
 ad tertū p̄ncipale. Cur diui-
 tie nō faciēt appetitū h̄m qz di-
 citur Ecc̄s. v. Auar⁹ nō implebitur
 pecunia. Et h̄m p̄ h̄m li. poli.
 Appetitus pecunie ē in infinitū.
 Dicendū qz hui⁹ sūt q̄nq; cau-
 se. Prima est capacitas aie infi-
 nita que aptitudinata ē ad so-
 lū dēū recipiendū si d̄z faciaī. vñ
Aug⁹. li. cōf̄s. fecisti nos dñe
 ad te. a inq̄tū est cor n̄m. do-
 nec req̄s̄cat ī te. Et sap. xi. Cū
 orbis terraz sit añ dēum. quasi
 gutta rois antelucam q̄ d̄scē-
 dit ī terrā. Quō finitū possēt
 faciare infinitum. Secūda cā
 est infinitas inordinati affectūs
 a finitas rez tpaliū. q̄ ad n̄rā
 puerla desideria. Nullo enī fine
 mēsuatur affect⁹ eis qui cupit
 oim gl̄a; ⁊ gr̄a; h̄re ac supple-
 cōnem defectū. qd̄ tñ cuilibet ī
 possibile est. ut p̄z ī p̄o p̄fectis-
 simo hōie. de quo d̄z Joh. vii.
 qd̄ d̄ dicebāt qz long⁹ ē. alij dix-
 erūt nequaquā h̄ seducit turbas
 Cū aut finitū nō possit replere
 vel p̄p̄oz cōnāi infinito: nec ē est
 ut desideria tpaliū diminuam⁹
 a tūc pauca sufficiūt ut p̄z ī aia
 libz brutis. Et i. thi. vi. h̄ntes

Capitulum Primum

alimentum a quib⁹ tegamuz
 h̄is contenti simus. Ideo seneca.
Si vis te diuitem facere nō pe-
 cumie est adiciendū h̄ cupidita-
 ti subtrahendū. Tertia causa ē
 qz noua tpalia ac q̄sita semper
 vel frequēter aliqd̄ vacuū r̄qui-
 runt in quo recipiantur. vel ut
 custodiantur. vel pot⁹ habent
 defectus annexos. Exēpli gr̄a.
Si acquiris aux indiges scri-
 mo. sera ⁊ camera. Si faccā: in-
 diges stabulo. feno ⁊ famula.
Si adicis tpalia. pluravis ha-
 bere ferula. familiā. ⁊ ita de si-
 milibz file ē iuditiū. Iso Ecc̄. v.
Vbi multe sūt opes. ⁊ mlti sūt
 qui comedunt eas. Tales enī
 faciunt sicut multum ficiētes. q̄
 ad extinguen⁹ sitim aquā salā
 bibunt. nam in eo qz aqua ē. si-
 tim habet extinguerē. h̄ qz sal-
 sa est: sitū habz puocare. Sic
 tpalia aliquem defectū tollunt
 h̄ ad alia plus affectum accen-
 dunt. Ideo Joh. iiii. Qui bibit
 ex aqua hac: ficiet iterum. Q̄r-
 ta causa est. qz errāt ī satisfaci-
 endo potēcie que sūt. ⁊ defectū
 p̄ncipalit̄ patitur puta intelle-
 ct⁹ q̄ vult p̄mū v̄z h̄m Auro
im sup illo. i. metha. Ois hō na-
 tura scire desiderat. Et p̄mū bo-
 nū. h̄m illud primo ethicorū.
Oia bonū appetūt. Sed auari
 si sitim p̄ncipalem vllēt extin-
 guere. sciētia ⁊ vtutes dēberēt

Septimum Preceptum

pmo acquirere tunc cessare
sitis respectu aliorum sicut in illis **Jo**
h. iij. Qui biberit ex hac aqua
qua ego dabo: non fiet iterum
Quia vero auaritia non sic fatiunt
sed temporalia que nec in intellectu nec
in affectu potest ponere sed bene in
cistam vel stomachum ideo nunquam
quod faciantur. sicut nec ille corporalem
sitis sedat: qui potum in
calium dolium pedes aures vel
hominis ponit. Quinta causa est
quod anima est spiritualis. et temporalia
sunt corporalia. talium autem nulla
est proportio. Unde sicut cista non
potest esse proportio nata sapientie sicut
nec anima temporalibus. **Tercio** princi-
paliter queritur. unde perueniat
tantis affectus ad diuitias. cum
tamen tot curis et malis acqui-
rantur et possideantur et amittan-
tur **h. q. ex tribus.** Primo quod ho-
mines multum diligunt corpus. ho-
nores. presencias et hominum. Et
sicut humana estimatio putatur
quod per pecuniam talia adipiscantur
Sed videant huius exemplum **luc. xij.**
diuitis qui multis diuitiis con-
gregatis ait anime sue **Ja** gaude
epulae et letare quod reposita ha-
bes multa bona in annos plu-
mos. **Sed** ei dicit **Stulte** hac
nocte reptent animam tuam a ter-
ra que congregasti cum erit. **Se-**
cundo quod homines non cogitant ma-
la peruenientia ex diuitiis per ta-
cta. **Unde** apostolus **i. thi. vi.** **sa**

Capitulum Primum

dux omnium malorum est cupidi-
tas id est auaritia Et iterum ibi
dem Qui volunt diuites fieri
incidunt in temptationes et in
laqueos dyaboli et in desideria
inutilia et noxia que mergunt
homines in interitum et in perditionem.
Exemplum de tractibus. la-
boribus. et hominum **Tertia** causa
est quia ut prius tactum est non cu-
piditati detrabere studet homines
sed pecunie adiciunt. **Unde** fere
tam impossibile est quem cum auaritie
obiecto carere auaritia sicut luxu-
rie obiecta habet id est mulie-
rum frequentiam et castum esse. **Deo**
sicut ignis non extinguitur sed
intenditur si materia lignorum
apertorum sibi ministratur. sicut
et auaritia non ergo mirum quod do-
minum diuitias spiritus compat-
math. xij. di. **Solicitudo** se-
culi et fallacia diuitiarum suffo-
cant verbum dei diuitie enim
sicut **Aug.** velut bitumen au-
um sunt. et si eas non capiat: tamen
multarum contemplationum penitus
priuat. **Unde** **Cesarus** diui-
tes in suo statu compat apertissime
navi in mari tempore statibus quas
sate. que a perit aut mergitur
aut iactura onerum vacua ad
litus venit. **Sic** reuera diuitum
status a ad infernum trahit. a in
purgatorium mergit a plurimum
glorie gradibus priuat.

Capitulum Secundum